

RF § 13

Motion. Fler kulturarbetare i förskola och skola

Ärendenummer: RS 2020/1961

Regionfullmäktiges beslut

- Motionen anses besvarad.
- Regionfullmäktige ger barn- och utbildningsnämnden i uppdrag att återkomma med förslag på utökning av befintliga/nuvarande aktiviteter.

Sammanfattning

Vänsterpartiet har inkommit med en motion gällande att skapa utrymme för fler kulturarbetare i förskola och grundskola och föreslår;

- Att Region Gotland stärker och utvecklar kulturarbetet inom den gotländska för- och grundskolan.
- Att en plan arbetas fram för hur det kan ske i enlighet med motionens brödtext.

Motionen har remitterats vidare från regionstyrelsen till barn- och utbildningsnämnden och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden.

Regionstyrelseförvaltningen är i stort sett enig med remisserna från nämnderna ovan – fränsett att svaren inte föreslår hur arbetet kan stärkas avseende förskolor på Gotland eller vad nästa steg i arbetet skulle kunna vara. Regionstyrelseförvaltningen ser förskolornas målgrupper som relevanta att inkludera i kulturgarantin och vill därför komplettera med resurssatta förslag på nästa steg i arbetet samt synliggöra en del utmaningar.

Kultursektorn är en av de värst drabbade sektorerna av pandemin. Pandemin har blottlagt befintliga svagheter i kulturens infrastrukturer och samtidigt försämrat arbets- och existensvillkoren för det fria kulturlivets aktörer. Arbetstillfällen har försvunnit under ett och ett halvt års tid och kulturlivet återhämtar sig fortfarande. Pandemin har även drabbat elever i grundskolan där utbudet påverkats och delvis ställts in.

Regeringens rapport Från kris till kraft Återstart för kulturen SOU 2021:77 lyfter både behovet av långsiktiga stöd och åtgärder för fria aktörer men även behov av att utöka permanenta insatser gällande kultur i skolan. Motionens förslag är relevant och angeläget utifrån båda dessa behov - att stärka barn och ungas rätt till kulturella upplevelser samtidigt som det är ett sätt att skapa arbetsmöjligheter och sysselsättning för kulturlivets utövare.

Motionären vill se att resurser stärker arbetet även i förskolan, vars målgrupper idag inte tillgodoses. Denna skrivelse tydliggör därför två utvecklingsmöjligheter samt resurssättning av dessa. En permanent förstärkning med 500 000 kronor skulle inkludera förskolans olika målgrupper

(2-3 åringar och 4-5-åringar) och en generell förstärkning till inköp av kultur på 500 000 kronor inom kulturgarantin skulle utöka kulturutbudet inom grundskolan och innebära att fler barn skulle nås av en större mångfald av konstnärliga uttryck.

Bakgrund - Region Gotlands arbete med kultur i skolan

Skolan utgör en viktig plattform för att nå ut med kultur till barn och unga oavsett deras socioekonomiska bakgrund och förutsättningar utanför skolan. För många barn och unga utgör besök på skoltid det första mötet med till exempel scenkonst och museiverksamhet. Även inom konstområden som film och musik, som de flesta möter även till vardags, kan upplevelser under skoltid öppna ögonen för en mångfald av genrer och uttryck som eleverna normalt sett inte tar del av. I läroplanen ska skolan ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola kan använda och ta del av många olika uttrycksformer, till exempel språk, bild, musik, drama och dans samt har utvecklat kännedom om samhällets kulturutbud. Region Gotland arbetar efter en kulturgaranti som med nuvarande resurser säkerställer att barn och unga i grundskolan åk F-9 under varje stadium, dvs en treårsperiod, får fyra kulturupplevelser inom olika kulturområden. Här ingår idag inte gymnasium och förskola. Nedan följer en sammanställning av kostnaderna för kultur i skolan, som formellt hanteras av kultursamordnare, Kulturenheten och chef för Kulturskolan tillsammans med nätverket PRU (Pedagogiskt resursutbud). Samarbetet mellan förvaltningarna är välfungerande. Kulturinstitutionerna Länsteatern, Gotlandsmusiken och Gotlands museum bidrar också i garantin inom ramen för sina egna budgetar, de står för majoriteten av kulturupplevelserna.

Kultur i skolan 2021, Region Gotland

Inköp av övrig professionell kultur (RSF 230 tkr och UAF 230 tkr)	460 000 kr
Medel för skolbio (UAF)	130 000 kr
Kostnader för bokningsverktyg/hemsida (RSF/UAF)	60 000 kr
Busspengar för skolorna att kunna ta sig till aktiviteter (UAF)	230 000 kr
Totalt	880 000 kr

Övriga medel, Kulturrådet, 2021

Skapande skola, statliga sökbara medel från KUR årligen	1 500 000 kr
Utvecklingsmedel Kulturskolor, bland annat projekt i skolor	1 300 000 kr

Kultur i skolan under pandemin

Kultur i skolans verksamhet har begränsats av pandemin och barns och ungas möjlighet att ta del av kultur och att utveckla sina skapande förmågor har

minskat. Hösten 2021 kan vi se konsekvenserna i arbetet med kulturgarantin på Gotland. Bland annat fick två större inköpta föreställningar ställas in/bokas av i sista minuten (en teaterföreställning av Riksteatern och en dansföreställning) på grund av smittorisker för skådespelare såväl som för skolelever och personal. Program för mindre grupper samt klassrumsbesök har fungerat som viss ersättning. Den kostnaden är dock högre per elev och därmed berörs betydligt färre elever. Gällande skapandeskola-arbetet, så har skolorna ibland inte velat släppa in externa personer/aktörer och därför ställt in eller avstått från att bokat in skapandeskola-besök. Men i stora drag har den verksamheten inte drabbats i lika hög grad och Skapande skola har kunnat arbeta nästan som före pandemin. Begränsningen har dock drabbat alla årskullar i grundskolan under 2020 och 2021 där fler elever under normala år skulle fått tillgång till ett bredare utbud.

I regeringens återstartsutredning för kulturen skriver rapportförfattarna: ”Ur ett barns eller en ungdoms perspektiv utgör ett år utan möjlighet att möta professionell kultur i skolan eller att ta del av kulturskolans undervisning en stor del av dess tid i grundskolan och kulturskolans verksamhet. Vi ser det som angeläget att de hinder som finns för kulturskolan och kultur i skolan undanröjs så snart som möjligt så att barn och unga ges förutsättningar att möta och delta i kulturen igen.”

Förslag på utvecklingsinsatser gällande kultur i skolan

En naturlig utveckling av barnkulturgarantin – dvs, nästa steg i arbetet - skulle innebära att inkludera förskoleåldrarna på Gotland i arbetet. Detta bedöms av Regionstyrelseförvaltningen kräva ett tillskott på 500 000 kr och skulle gå i linje med Gotlands Kulturplan 2021-2024 där en viktig målgrupp är barn och unga. Två åldersgrupper i förskolan, 2-3-åringar och 4-5 åringar, skulle då kunna nås. Utmaningarna är dels att upplevelserna behöver tas till eller nära till förskolan (istället för att förskolorna primärt tar sig till kulturlokalerna). Dels att möten med yngre barn görs i mindre grupper av färre barn. Därför är kostnaderna för förskolebarnen dyrare än för grundskoleeleven.

Regionstyrelseförvaltningen vill även lyfta att dagens kulturgaranti är en minimi-insats för att säkerställa kulturen som en del i grundskolan, som skulle behöva stärkas generellt för att kunna leva upp till målet att verkligen nå alla barn. Med en förstärkning på 500 000 kr för att öka kulturutbudet i grundskolan säkerställs att kulturgarantin kan erbjuda alla barn på Gotland kultur i skolan, beräknat på en årskull, ca 500 barn.

Bedömning

Förvaltningens bedömning är att kulturutbudet i skolan har påverkats under pandemin och att motionen är relevant för att stärka såväl barn och ungas tillgång till kultur samtidigt som det är en möjlighet för kulturlivets aktörer att säkras uppdrag. Kulturgarantin omfattar idag vare sig förskolans åldrar 2-5 år eller gymnasiet. En utökning av medel med 500 000 kr skulle möjliggöra för

Gotlands förskolor att inkluderas i kulturgarantin. En generell förstärkning på 500 000 kr mot bakgrund av pandemin skulle säkerställa en utveckling av kulturgarantin och ge en utökning av och en större mångfald av kulturella uttryck i utbudet.

Barn- och elevperspektiv

Barn och elever har rätt till kultur i skolan och flera undersökningar pekar på att det har en positiv inverkan på måluppfyllelsen. I Gotlands Kulturplan 2021-2024 är barn och unga en prioriterad målgrupp.

Jämställdhetsperspektiv

En likvärdig skola gynnar jämställdhetsperspektivet och de aktiviteter som beskrivits i tjänsteskrivelsen är just för att säkra likvärdighet. Kultur i skolan är det effektivaste sättet att nå barn och unga oavsett bakgrund.

Landsbygdsperspektiv

Nuvarande garanti ger möjligheter till kulturreSOR för skolorna. KulturreSORna behöver dock säkerställas genom uppföljning eftersom skolorna idag upplever en utmaning kring att få ihop transporterna med sina scheman.

Ekonomisk konsekvensanalys

Tjänsteskrivelsen ger underlag för politiken att föreslå en utökning av befintliga/nuvarande aktiviteter, då befintlig ram inte kan möjliggöra förslaget. Om politisk vilja finns att utöka kulturupplevelser kommande år så krävs utökade resurser.

Regionstyrelsen har instämt i regionstyrelseförvaltningens förslag till beslut.

Ärendets behandling under mötet

Anförande hålls av Stefan Nypelius (C), Victoria Öjefors Quinn (V), Ylva Hammar (MP), Fredrik Gradelius (C) och Peter Barnard (V).

Stefan Nypelius (C) tillstyrkan till regionstyrelsens förslag. I detta instämmer Ylva Hammar (MP).

Victoria Öjefors Quinn (V) yrkar bifall till motionen.

Ordföranden ställer proposition på regionstyrelsens förslag och Victoria Öjefors Quinns yrkande om bifall till motionen och finner att regionfullmäktige beslutar i enlighet med regionstyrelsens förslag. Votering begärs. Som propositions-ordning i omröstningen gäller ja-röst för regionstyrelsens förslag och nej-röst för Victoria Öjefors Quinns yrkande. Av omröstningen framgår att 58 ledamöter röstar ja. 13 ledamöter röstar nej. Av bilaga till protokollet framgår hur var och en röstar.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelsens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Motion. 2020-12-14

Barn- och utbildningsnämnden 2021-06-09, § 57

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden 2021-06-08, § 49

Regionstyrelseförvaltningen 2022-01-05

Regionstyrelsen 2022-01-26, § 12